

El somnàmbul

Gao Xingjian

Text escrit per l'autor en xinès i en francès. Traduït de la versió francesa per Joan Casas.

Uns quants suggeriments de l'autor per a la posada en escena

La peça, que es mou en els dominis del malson, no és per això necessàriament absurda. Explora més la psicologia de la realitat que no l'absurditat de la realitat. El treball dels actors hauria de ser doncs natural (no naturalista) bo i conservant una distància entre els papers i els que els interpreten, cosa que és tan dramàtica com els conflictes entre els personatges.

Per establir el diàleg sobreentès entre el paper i el que l'interpreta, cal començar per la neutralització de l'actor. L'actor es converteix aleshores en un pont invisible entre la seva pròpia personalitat i el personatge. Dicta i escolta les paraules del seu personatge, i això li permet interpretar-lo amb tot el domini necessari. Dit altrament, no s'ha de deixar arrossegar en cap cas exclusivament per l'emoció del personatge.

Els objectes que es fan servir a l'obra són molt importants. Aquests objectes (sabata, caixes de cartó, maleta, rata pinyada, caps tallats, porta...) prenen vida a l'escenari i els personatges es poden comunicar tant amb ells com amb els altres personatges. D'aquesta manera s'evita la monotonia declamatòria, sobretot en el moment de certs llargs monòlegs interiors. Aquests objectes caldrà que siguin particularment portadors de sensibilitat i que es distingixin clarament del decorat.

La posada en escena pot recórrer a una certa forma de misteri i de màgia mitjançant el recurs a procediments de prestidigitació, que es faran servir en el marc d'una recerca dels efectes dramàtics adequats. De fet, tot el decorat es pot pensar en aquest sentit, així com les il·luminacions, sense preocupar-se perquè siguin raonables.

En una escenificació en llengua xinesa, el sense sostre no haurà de ser representat com un Déu o com un captaire, sinó com un personatge semblant al mestre Ji (un bonze màgic de les llegendes populars de Xina), que pot servir de referència. El paio serà un cap de banda, el noctàmbul un trinxa. La prostituta no portarà sobretot el vestit xinès, així com el paio no portarà cor-

bata. Si es tracta d'una producció en una llengua occidental, aquestes limitacions no existeixen.

G. X.

Els personatges

Al compartiment del tren:

UN VIATGER
UN VELL BARBUT
UN HOME JOVE
UNA DONA JOVE
UN SENYOR
EL REVISOR

A les escenes del malson:

EL SOMNÀMBUL
EL SENSE SOSTRE
EL NOCTÀMBUL
LA PROSTITUTA
EL PAIO
L'HOME SENSE ROSTRE

Els mateixos actors interpreten els dos papers en l'ordre respectiu.

1

Un compartiment de tren il·luminat per dintre. Tres seients vermells a cada banda, encarats. La barra vermella de la prohibició de fumar ha estat visiblement gratada a la porta de vidre. A la dreta, un viatger assegut al costat de la finestra amb les cortines tancades; la segona plaça no està ocupada; un vell barbut, assegut al tercer seient, cargola un cigarret. A l'esquerra una dona jove està ajaguda als seients, tapada amb un abric, d'esquena als altres. Un home jove es repenja a la porta. Vibracions del tren en marxa. Entra el revisor.

REVISOR: Bon dia. Els bitllets, sisplau!

HOME JOVE (*somrient*): M'han robat la cartera.

REVISOR: Amb el bitllet?

HOME JOVE: M'han robat els diners i l'equipatge a l'estació. Quina bestiesa! No he tingut temps ni de... Vaig a una regata, una regata internacional.

REVISOR: És esportista?

HOME JOVE: Sóc un gran esportista! Faig vela. Una afició que surt caríssima, oi? Afortunadament tinc un espònsor, ho paga tot ell. (*Somriu.*)

REVISOR: Tampoc no té cap paper?

HOME JOVE: Sí. (*Treu un paper.*) He fet una declaració a la policia de l'estació. (*El revisor agafa el paper i escriu alguna cosa en una llibreta.*) Jean, guionet, Claire F-a-b-i-e-n, un altre guionet, M-a-l-e-r-o. Un nom una mica extravagant, no?

REVISOR (*adreçant-se al vell barbut*): Senyor, el seu bitllet sisplau.

VELL: (*Continua cargolant el cigarret, sense alçar el cap.*) Sorry, I have not.

REVISOR: I tampoc no deu tenir diners, oi que no?

VELL: No, no money.

REVISOR: On ha pujat? I on va?

VELL (*articulant, amb un accent estrany*): Sóc un estranger voluntari.

REVISOR: Do you speak English?

VELL: A little.

REVISOR: Well, where are you going?

VELL: Maastricht.

REVISOR: This train don't go to Maastricht. Do you understand?

VELL: O.K.

REVISOR: Do you have a passport?

VELL: Yes. (*Rebusca per les butxaques i en treu un passaport.*)

REVISOR (*mirant el passaport*): Viu a París?

VELL: My brother lives in Paris.

REVISOR: Aquest passaport no és el seu, doncs?

VELL: Why?

REVISOR: No té cap adreça permanent? Un domicili fix? No?

El vell se'l mira sense dir res. El revisor pren unes notes i li torna el passaport.

REVISOR (*al viatger*): Sisplau, senyor. (*El viatger li dona el seu bitllet.*) Això és primera classe, i el seu bitllet és de segona.

VIATGER: On és la segona?

REVISOR: Aquest tren és un Trans Europa Express que no té segona classe.

VIATGER: Perdoni'm, però al vagó no hi ha cap indicació. Digui'm vostè on la veu!

REVISOR: Tot allò que és vermell, moqueta vermella i seients vermells, indica la classe. Hauria d'haver agafat un tren que sortís més d'hora, o bé el següent, dues hores i quinze minuts més tard. M'haurà de pagar un suplement. (*Calcula.*) Dos-cents cinquanta francs, sisplau. (*El viatger paga.*) Gràcies... senyora, em fa el favor!

La dona jove troba un bitllet a la bossa de mà i li dona.

REVISOR: Aquest bitllet està caducat, senyora.

DONA JOVE: Oh, perdó!

REVISOR: No en té cap més?

DONA JOVE: Sí, és clar que sí.

S'aixeca, agafa l'abric i la bossa, surt del compartiment. El revisor la segueix. Busca a les butxaques de l'abric. L'home jove fa l'ullet al viatger i ocupa el seient del seu davant. Treu un paquet de cigarrets i fuma.

DONA JOVE: Això sí que és estrany... No sé què ha passat, no el trobo....

REVISOR: Li passa sovint?

DONA JOVE: És clar que no. Potser... *(S'aixeca el baix de l'abric i ensenya la cama.)*

REVISOR: D'això... bé... *(Li torna el bitllet.)* Bona sort, senyora!

(Se'n va, la dona torna a entrar al compartiment.)

HOME JOVE *(S'aixeca.)* Perdó. Era el seu lloc...

Ella no respon, recupera el seient al costat de la finestra. S'embolica amb l'abric.

HOME JOVE: *(Seu al costat d'ella. Al viatger.)* Vostè havia comprat bitllet, i li han fet pagar una multa! *(Li ensenya un feix de bitllets de banc amagats sota la camisa i li somriu.)* Només enxampen aquells que estan en regla: no ho troba divertit? S'hauria d'haver inventat alguna història. Són aquesta mena de coses les que funcionen.

El viatger li retorna el somriure, després agafa un llibre.

HOME JOVE *(girant-se cap a la dona):* Vostè se'n va de vacances, oi? O potser va a trobar algú? Una visita important? On va? Ve de lluny, oi? M'equivoco? Oh, perdoni'm. L'he molestada? Només era una pregunta, a l'atzar, per curiositat i prou.

Un senyor, amb gavardina i barret, passa per davant de la porta, mira el senyal de «no fumadors» gratat i entra al compartiment. Seu a prop de la porta, treu un cigar. L'home jove li allarga l'encenedor.

SENYOR: Gràcies. A tot el tren només he trobat aquest raconet per fumar! És normal, això? *(Encén el cigar i torna l'encenedor a l'home jove.)* Hi ha un vagó llit, un vagó restaurant; hi ha un menú, vins, formatges, tota mena de serveis per als no fumadors. Però els fumadors, sembla ser, no tenim dret a viatjar agradablement. Quin concepte més estrany de les coses!

Ningú no li respon. La dona apaga el llum de la seva banda i acluca els ulls. El viatger s'ha instal·lat còmodament a la butaca i s'ha posat a llegir. El llum

es va afeblint a poc a poc, mentre el soroll de tren es va fent més fort. Tothom pesa figures. Obscur progressiu al compartiment.

* * *

VEU (LA DEL SOMNÀMBUL) EN LA FOSCOR: A la nit, una pluja fina que ho xopa tot. En aquesta ciutat, perpètuament contaminada pels gasos i pel soroll dels cotxes, tu no havies tornat a sentir la frescor de la pluja. Et passeges pel carrer; tot el teu cos és banyat per l'aire fresc. Segur que és aire fresc? De fet, tant se te'n dona. Però és veritat que no hi ha cotxes, ningú que es passegi. Ningú no et molesta i no tens necessitat de cedir el pas. Ni de dir «bon dia», ni «perdoni». T'estalvies totes aquestes fórmules de cortesia buides de sentit, i sovint tan empipadores. Ja n'estàs tip d'aquesta vida que veritablement no has viscut. En tot cas és la primera vegada que et passeges amb aquest plaer, pel mig de la calçada, sense topar amb ningú, sense cap risc d'accident.

L'escenari s'illumina suaument. Una cantonada en la penombra, amb un únic fanal que difon una llum molt pàl·lida. Temps núvol. Vestit amb una llarga camisa, el somnàmbul, amb les cames nues, porta un parell de sabates feixugues, amb els cordons deslligats.

EL SOMNÀMBUL: Sents les teves passes, la teva respiració, inspires profundament, fins que t'omple els pulmons... Només tens calents els peus, però aquesta escalfor et proporciona un agradable benestar. Portes unes sabates una mica feixugues, però sòlides. Camines pesadament, però vas allà on vols, amb comoditat, sense precipitació ni preocupació (*Camina fent zigzagues, creuant les passes.*) No tens res a fer, alliberat dels maldecaps quotidians que tots ens escarrassem a crear-nos, com si tots els problemes s'haguessin esvaït, com si tot d'un plegat la vida no tingués cap objectiu. En qualsevol cas, aquí, no tens cap objectiu precís... (*Reflexiona.*) ni tampoc cap problema particular. Ser finalment un home sense problemes... Et preguntes si això és la felicitat. I, fet i fet, no pots evitar de sentir-te feliç. Tothom té neguits, llevat de tu que no tens cap angoixa. Voldries fer una declaració solemne... però el carrer és desert. Et proclames doncs, només per a tu mateix, l'únic home alliberat de problemes en aquesta ciutat immensa!

Accelera el pas allargant les passes i s'entrebanca, fins que finalment cau al damunt d'unes caixes de cartó amuntegades a la vorera, a l'altra banda del carrer.

EL SENSE SOSTRE: Què passa? (*Treu el cap d'una caixa de cartó.*) Qui ets tu?

EL SOMNÀMBUL: Tu dius que no l'has vist.

EL SENSE SOSTRE: Una caixa tan grossa no és com una agulla perduda en un paller. Com t'ho has fet per no veure-la?

EL SOMNÀMBUL: Tu dius «perdó».

EL SENSE SOSTRE: Perdó, perdó... és massa fàcil!

EL SOMNÀMBUL: Tu dius que pensaves que aquests cartons només eren deixalles, que no se t'havia acudit que algú podia fer-hi niu... i demanes excuses amb sinceritat.

EL SENSE SOSTRE: Guarda-te-la per a tu, la teva sinceritat! M'has fotut enlaire la son!

EL SOMNÀMBUL: Tu dius que no ho sabies, de debò, que no ho has pogut evitar.

EL SENSE SOSTRE: No saps caminar?

EL SOMNÀMBUL: Tu dius que sí, però —com es diu això?— que no havies caminat mai amb tanta pesantor, aferrant-te a terra d'aquesta manera, i has acabat per molestar-lo. L'única cosa que pots fer és pregar-li que et perdoni.

EL SENSE SOSTRE: No em voldràs fer creure que no et van ensenyar a caminar correctament quan eres petit...?!

EL SOMNÀMBUL: «No ho dic de broma», tu li dius.

EL SENSE SOSTRE: Ves a la merda! Camina per on vulguis, però no per aquí, per on dormo, entesos?

EL SOMNÀMBUL: Entesos. Però tu dius que no entens perquè has de revisar la teva manera de caminar. Com has de posar els peus...?

EL SENSE SOSTRE: Un davant de l'altre, senzillament! Ho fas expressament, d'enervar-me, o què? (*Mig surt de la seva caixa.*)

EL SOMNÀMBUL: Tu dius que te'n vas de seguida... (*Palpa amb el peu.*)

EL SENSE SOSTRE: Que ets cec?

EL SOMNÀMBUL: És clar que no. Com ho podries explicar? Si ho dius, tot s'hauria acabat.

EL SENSE SOSTRE: Fots el camp o què? Sinó...

EL SOMNÀMBUL: Dius que te'n vas de seguida. Només li demanes un instant per rumiar on has d'anar... que no saps si...

EL SENSE SOSTRE: Per què t'has de complicar la vida? Segueixes el carrer, recte. Si topes amb una paret, aleshores gires.

El somnàmbul se'n va a les palpentos. El sense sostre es torna a ficar a la seva caixa.

EL SOMNÀMBUL: *(Al mig del carrer.)* Tothom es veu amb cor de donar-te una lliçó; tothom es pensa que és Déu. *(Es queda immòbil.)* Et passeges per distreure't; si has de seguir un camí designat per uns altres, quin plaer n'obtindràs? Topar amb la paret, és fàcil de dir, però seràs tu qui en patiràs les conseqüències... No tens objectiu, ni destí, ni orientació. Deixen anar un conill i et diuen que l'atrapis. Si el vols empaïtar, ja pots anar corrent! *(Gira el cap. En veu molt alta.)* No! Tu vas allà on vols.

El soroll del tren s'acosta, després s'atura.

EL SOMNÀMBUL: *(Mirant enlaire.)* L'últim metro? *(A dalt hi ha una passarel·la. Soroll del tren que passa.)* Mitjanit, ara tot es queda tranquil.

Entra el noctàmbul, s'atura al seu davant. El somnàmbul l'evita per l'esquerra. El noctàmbul també fa una passa i se'l mira a la cara. El somnàmbul s'aparta cap a la dreta, el noctàmbul fa el mateix. Finalment, topen.

EL SOMNÀMBUL: Ah, perdó!

EL NOCTÀMBUL: Fill de puta!

EL SOMNÀMBUL: Tu li dius que el volies esquivar, que si hagués anat amb compte...

EL NOCTÀMBUL: Busques complicacions, eh?

EL SOMNÀMBUL: Tu dius que t'has excusat, li demanes que què més vol.

EL NOCTÀMBUL: Cabronàs! Que no tens ulls o què? *(Li posa la mà davant dels ulls.)*

EL SOMNÀMBUL: Tu dius que no ho has fet expressament.

EL NOCTÀMBUL: Vols que t'ensenyi a caminar? *(L'empeny per una espatlla i li fa la traveta, posant-li un peu davant.)* Surt d'aquí, idiota!

EL SOMNÀMBUL *(evitant l'obstacle)*: Tu li demanes si li sembla que és manera de parlar amb les persones que es creua pel carrer.

EL NOCTÀMBUL: No ets pas cec. Per què fas veure que ets imbècil? Per tocar-me els collons, eh?

EL SOMNÀMBUL: Tu li expliques que caminaves tan tranquil, que no has molestat ningú. A més, ell no anava en cotxe ni tenia res a fer al mig del carrer.

EL NOCTÀMBUL: I això què canvia? No em sents quan arribo?

EL SOMNÀMBUL: Tu li dius que no tens necessitat ni ganes de sentir ningú. Que l'única cosa que desitges és tranquil·litat. Li dius que et deixi estar, que cadascun se'n vagi pel seu camí.

EL NOCTÀMBUL: Em busques les pessigolles, cabró? Vols que et faci una cara nova?

Fa el gest de colpejar-lo. Entra la prostituta, a sota d'un paraigua: minifaldilla, porta-lligacames visible. El noctàmbul abaixa la mà i deixa estar el somnàmbul.

LA PROSTITUTA: Bona nit, senyors!

EL SOMNÀMBUL: Bona nit... senyora.

LA PROSTITUTA (*s'hi acosta i aixeca una mica el paraigües*): Passa alguna cosa?

EL SOMNÀMBUL: No res, no res, tot va bé.

El rodeja, torna a abaixar el paraigües i se'n va. El noctàmbul la segueix i camina al seu costat.

EL NOCTÀMBUL (*xiula*): No passes fred?

LA PROSTITUTA: Una mica. (*Aparta una mica el paraigua.*) Però segur que t'agrada així, oi?

EL NOCTÀMBUL: Estàs boníssima! T'acompanyo?

LA PROSTITUTA: (*Somriu*) Em convides a una copa?

EL NOCTÀMBUL: Com vulguis. A casa teva, guapa?

LA PROSTITUTA: Millor al bar, sents?...

EL NOCTÀMBUL: Aquí no n'hi ha cap. Tot és tancat a aquestes hores.

LA PROSTITUTA: En conec un que és obert.

EL NOCTÀMBUL: Massa lluny. No tens cap lloc més calentet? Més a la vora?

LA PROSTITUTA: Anem a casa teva, si vols.

EL NOCTÀMBUL: Encara és més lluny, nena.

LA PROSTITUTA: I què? Agafem un taxi. És fàcil, no?

EL NOCTÀMBUL: Sí, dona, però aquí ens ho podem muntar molt millor. Encara és més fàcil. Coneixes aquell paio?

LA PROSTITUTA: Què vols? Que fem un trio?

EL NOCTÀMBUL: No! Jo en tinc prou amb tu, xata! No m'esguerris la festa.

LA PROSTITUTA: Tens calés?

EL NOCTÀMBUL: Què et penses? Que no en tinc? (*Treu una pitillera, li dona un cigarret i l'encén amb el seu encenedor.*) No saps fumar...

LA PROSTITUTA: I doncs?

EL NOCTÀMBUL: S'ha de fer així.

Li aixeca la barbata amb una mà, treu lentament el cigarret de la boca de la dona i la besa. Ella l'aparta categòricament.

LA PROSTITUTA: No! Tan de pressa, no.

EL NOCTÀMBUL: Tranquil·la, ja m'aturo. Només era un petit avançament, sents? No et neguitegis.

LA PROSTITUTA: Primer, paga!

EL NOCTÀMBUL: Fastigosa! Ja m'has tallat el rotllo, tia. Ets una debutant. Jo te n'ensenyo, val?

LA PROSTITUTA: Au, fot el camp!

EL NOCTÀMBUL: No ets gaire amable. Amb aquest temps de merda, ja veuràs com això t'escalfa... (*L'agafa de cop i l'estreny contra ell.*)

LA PROSTITUTA (*debatent-se*): T'he dit que no! Deixa'm tranquil·la!

EL SOMNÀMBUL: Deixa-la. Ves-te'n.

EL NOCTÀMBUL: Per què t'hi fiques tu?

EL SOMNÀMBUL: Aquí no! Al mig del carrer no... és un lloc públic!

EL NOCTÀMBUL: Què dius? És la seva feina, tio. Ella ho ha triat.

LA PROSTITUTA (*traient-se de sobre el noctàmbul*): Quin imbècil!

EL NOCTÀMBUL (*rient*): Au, va, bé ens hem de divertir. No t'has de posar

nerviosa d'aquesta manera, nena... (*Ella fuig. Al somnàmbul.*) Tu i jo ja ens trobarem. Ves amb compte!

Emprèn la persecució de la dona i surt. El soroll dels passos s'allunya, es precipita, després s'atura de cop. Silenci.

EL SOMNÀMBUL (*criant*): Mitja merda! Fill de puta!

EL SENSE SOSTRE: Ei! No cridis d'aquesta manera, sembles un animal!

EL SOMNÀMBUL: No és sord, vostè?

EL SENSE SOSTRE: Et sento perfectament.

EL SOMNÀMBUL: Doncs per què ha fet com si no sentís res, ara fa un moment.

EL SENSE SOSTRE: I tu per què crides? Què has fotut? Aquesta noia deu tenir el seu permís. I no som pas de la bòfia, nosaltres.

EL SOMNÀMBUL: Però és que, aquí al mig...

EL SENSE SOSTRE: Bah, les coses són així... És el seu ofici.

EL SOMNÀMBUL: Potser l'està violant... allà, en una cantonada!

EL SENSE SOSTRE: Potser sí, i potser no. De vegades passa. Qui ho pot saber? Si no és la víctima mateixa, és clar.

EL SOMNÀMBUL: No sent ni una mica de compassió?

EL SENSE SOSTRE: En sents, tu? Per què no la vas a salvar?

EL SOMNÀMBUL (*després d'un silenci*): Tu saps perfectament que no la pots salvar. Encara que arrisquessis la teva vida per ella una vegada, a la segona, tot aniria igual.

EL SENSE SOSTRE: Doncs per què em fots crits?

EL SOMNÀMBUL: Tu dius que allò et fa mal al cor.

EL SENSE SOSTRE: I de què serveix, el teu cor?

EL SOMNÀMBUL: Tu dius que allò et fa patir.

EL SENSE SOSTRE: Perquè no la pots salvar per sempre?

EL SOMNÀMBUL: Tu dius que sents dolor en el fons més pregon de tu mateix.

EL SENSE SOSTRE: Doncs molt bé!

EL SOMNÀMBUL: Vostè és molt cruel!

EL SENSE SOSTRE: No tant com tu.

EL SOMNÀMBUL: Ni tan sols s'indigna?

EL SENSE SOSTRE: Quin sentit tindria indignar-se? Realment penses que serviria d'alguna cosa? (*Silenci.*) De res!

EL SOMNÀMBUL: Doncs què?

EL SENSE SOSTRE: Doncs res. No som el Salvador, nosaltres. Hi creus, tu, en el Salvador?

EL SOMNÀMBUL: Tu li dius que no creus en ningú.

EL SENSE SOSTRE: Doncs ja està.

EL SOMNÀMBUL: Tu li dius que no et vols quedar allà ni un instant més per sentir-lo enraonar d'aquesta manera.

EL SENSE SOSTRE: Només faltava això! Ets tu qui m'ha vingut a empenyar i qui m'ha fotut la son enlaire.

EL SOMNÀMBUL: Vostè m'avorreix.

EL SENSE SOSTRE: Ens avorrim de nosaltres mateixos.

EL SOMNÀMBUL: Calli! Faci'm el favor...

EL SENSE SOSTRE: Molt bé! Però tu tampoc diràs ni una paraula més, entesos?

Silenci. El sense sostre es torna a ficar a dins dels seus cartons.

EL SOMNÀMBUL: Tu no dius res més. Val més que et recloguis en tu mateix sense pronunciar ni una paraula... No pots suportar ningú en aquest món maleït que només fa que ofegar-te. (*Silenci.*) Si encara ets viu, és perquè encara penses lliurement. No t'hauries d'adreçar mai més a ningú, i només t'hauries d'escoltar tu mateix.

Es queda immòbil com una estàtua mentre se sent una música lleugera, gairebé imperceptible, arrossegada pel vent.

EL SOMNÀMBUL (*adoptant una posa*): Però sobre què meditaràs? I quina cosa mereix realment ser meditada? (*Silenci.*) Meditar sobre la meditació? (*Silenci.*) Tant se val, allò que compta és que tu encara penses i que hi trobes un plaer. (*Canvia de posa.*) Ja no tens cap relació amb els altres, amb les seves coses. Els deixes fer. Als seus ulls ets un home, o un cuc, o una papallona, o una pedra insensible, això no importa, t'alegres d'estar finalment tot sol. (*Torna a canviar de posa i sembla que hi agafi gust.*) Capbussant-te dins el teu esperit, comences a volar, entre cel i terra, per un univers que és el teu: prou vast per a tu, i on et sents omnipresent.

Camina fent ziga-zagues. Davant d'una porta mig oberta que dóna al carrer, és agafat pel coll per la mà sòlida d'un home que no surt de l'ombra.

EL PAIO (*en veu baixa*): No et moguis! Si crides, et mato! Queda't aquí, quiet, com estaves! Qui t'ha fet venir? Digues!

EL SOMNÀMBUL: Ningú. Tu li dius que et passeges...

EL PAIO: No facis comèdia amb mi, entesos?

EL SOMNÀMBUL: Tu li dius que no tens intenció de fer cap mena de comèdia, donades les circumstàncies.

EL PAIO: De quins ets, tu? De la bòfia o d'aquella banda d'arreplegats, eh? D'on vens? (*Afluixa una mica la mà del coll.*) Digues!

EL SOMNÀMBUL: Tu li dius que no entens res de tota aquesta història, que només havies vingut aquí per passar l'estona, li dius que aquesta és la teva veritat, senzillament. I que si no et creu, que faci el que vulgui. Les bales no tenen ulls, maten aquell que se'ls posa al davant. No hi ha gràcia divina ni excepcions per a ningú. Però que tu no et vols jugar la vida per una bestiesa així!

EL PAIO: Per què fa tanta estona que rodes per aquí? Ja fa una hora que et vigilo.

EL SOMNÀMBUL: Tu dius que has perdut el sentit de l'orientació, que dones voltes al mateix lloc, que no te'n surts i que ell no ho pot entendre: són bestieses teves.

EL PAIO: Si no ets un cabró, és que ets un imbècil!

EL SOMNÀMBUL: Ni una cosa, ni l'altra... o potser totes dues alhora. Qui sap com t'ho has fet per ficar-te en aquest merder?

EL PAIO: Atura't! No juguis amb mi, et podria costar car!

EL SOMNÀMBUL: No dispari!

EL PAIO: Doncs canvia de posat! (*El somnàmbul posa, amb el cap cot, com Jesucrist a la creu. Silenci.*) El coneixes, aquell paio?

EL SOMNÀMBUL: Qui? El que empaita faldilles? Tu li dius que no hi has tingut mai tractes.

EL PAIO: No et facis el viu. Parlo d'aquell que fa veure que és un captaire!

EL SOMNÀMBUL: Aquell que s'ha abrigat amb els cartons de l'altra banda del carrer?

EL PAIO: Les preguntes les faig jo, no et vulguis fer l'espavilat amb mi.

EL SOMNÀMBUL: Tu li dius que no el coneixes de res, que no saps si és un captaire de debò o no. De fet en aquesta ciutat no hi coneixes ningú, et fa por de topar-te amb la gent. Per això surts de nit, tot sol.

EL PAIO: Fes-lo sortir del seu cau!

EL SOMNÀMBUL: Tu li dius que no goses molestar-lo, que sempre són els altres els que et destorben a tu, mai a l'inrevés. Afegeixes que et resulta impossible d'imposar-los la teva voluntat, que en tens tan poca de voluntat que ni tan sols te la pots imposar a tu mateix. Li supliques que et comprengui.

EL PAIO: Au, va! Fes-lo sortir d'aquell munt de merda! I vinga, balla, balla, no t'aturis!

EL SOMNÀMBUL: Li dius que prou que t'agradaria, però que les cames no et creuen, que no tens entrenament.

EL PAIO: Només uns quants gestos, com els que feies fa un moment. Així, molt bé. Queda't aquí, sinó... M'has entès?

EL SOMNÀMBUL: Tu li dius que tots tenim només una vida, que l'has entès perfectament i que no tens cap mena d'intenció de no entendre'l.

EL PAIO: Doncs belluga't, imbècil!

El somnàmbul surt de l'ombra, prova de fer quatre gestos i no se'n surt. S'atura i s'ajup. Lluny, passa un cotxe. Torna a entrar la prostituta, arrossegant els peus, sense paraigües. Passa per davant d'ell.

LA PROSTITUTA: Que estàs malalt? Tens mal de ventre?

EL SOMNÀMBUL: Tu li dius que no. Que et lligues els cordons de les sabates.

LA PROSTITUTA: No tindries pas un cigarret, per casualitat?

EL SOMNÀMBUL: Tu li dius que no tens res, només la teva vida, i que encara està en mans d'un altre. T'excuses.

LA PROSTITUTA: No passa res. Podem seure un moment?

EL SOMNÀMBUL: Si ella vol. No et sap gens de greu. Al contrari, perquè si et forada una bala perduda, almenys hi haurà un testimoni. (*Gira el cap.*)

LA PROSTITUTA (*es repenja en el fanal*): Què mires?

EL SOMNÀMBUL: Tu li dius que no mires res, que aquesta manera de mirar el buit s'ha convertit en una mania.

LA PROSTITUTA: Merda! Un forat!

EL SOMNÀMBUL (*sorprès*): On? On hi ha un forat?

LA PROSTITUTA: (*Estirant-se una mitja.*) Aquí, un forat a la mitja.

EL SOMNÀMBUL (*alleujat*): Les mitges usades tenen forats, és normal.

LA PROSTITUTA: Són noves, me les vaig comprar ahir.

EL SOMNÀMBUL: Llàstima. Però tu penses per a tu mateix que allò que és llàstima és ella, i no les seves mitges.

LA PROSTITUTA: He relliscat, he estat a punt de caure.

EL SOMNÀMBUL: Amb aquest temps, sota la pluja, quan es porten aquesta mena de sabates amb talons d'agulla, és inevitable... I tu penses que allò que voldries saber, no és si ella ha caigut o no per culpa de les sabates, sinó si ha estat violada. Però evidentment no goses demanar-li.

LA PROSTITUTA: Estic rebentada!

EL SOMNÀMBUL: Doncs torni a casa. I afegeixes que tu també estàs cansat.

LA PROSTITUTA: No goso...

EL SOMNÀMBUL: Tu tampoc. Tu tens un domicili, però no hi pots tornar. Però com l'hi podries dir?

LA PROSTITUTA: Tinc por.

EL SOMNÀMBUL: Tu et sents igual, només que encara no t'han violat. Però no trigaran gaire. Una passa més... i no saps pas què pot passar.

LA PROSTITUTA (*se li acosta, a cau d'orella, amb to apressat*): Aquell altre imbècil encara és allà, a la cantonada, a l'ombra. Em persegueix, no em deixa tranquil·la. Jo no vull que descobreixi on visc, ni que tinc por d'ell. No el puc deixar que s'empari de mi, m'entens?

EL SOMNÀMBUL: Tu li dius que ho has entès tot perfectament, que et trobes en la mateixa situació que ella, i que ella encara té sort de poder-te'n parlar d'aquella manera. Mentre que tu, no pots parlar-ne amb ningú.

LA PROSTITUTA (*en veu alta*): Ets un bon covard!

EL SOMNÀMBUL: I per què?

LA PROSTITUTA: No has tocat mai una dona?

EL SOMNÀMBUL: És clar que sí! Li dius que no ets pas verge, ni homosexual. El teu problema és que no tens diners per pagar, de moment.

LA PROSTITUTA: Puc anar a casa teva, si no vius gaire lluny, i si no tens cap altra dona a casa. Però em sembla molt que no.

EL SOMNÀMBUL: Seria un gran plaer. Però tu no tens ganes de morir en braços d'una dona.

LA PROSTITUTA: Et fan por les dones? Això sí que és divertit!

EL SOMNÀMBUL: Depèn de quina dona.

LA PROSTITUTA: No em trobes interessant? No em desitges?

EL SOMNÀMBUL: Al contrari. Li dius que és molt sexy, seductora, i que, de fet, vostè, senyora, està viva i plena de sensibilitat, no és pas com un cartell publicitari.

LA PROSTITUTA: Doncs anem a casa teva. (*En veu baixa.*) Et faré un preu, si vols.

EL SOMNÀMBUL: És com un somni... (*En veu baixa.*) O com un malson! Tu dius que ja t'agradaria tenir una companyia tan amable, tu dius que és tan atractiva que només és possible adorar-la.

LA PROSTITUTA: Tu sí que ets un home com cal. No és freqüent, en aquest món.

S'arpenja en ell, l'agafa per la cintura, se l'endú cap als cartons.

EL SOMNÀMBUL: Tu li dius que no saps si ets honrat però que, fins avui, no has comès cap crim. Cap robatori, cap violació, cap incendi, cap estafa, cap xantatge, cap assassinat. Malgrat això no ets capaç d'evitar de caure en el pecat.

LA PROSTITUTA: Què hi farem! D'això no se'n pot estar ningú.

EL SOMNÀMBUL: Tu li dius que no et pots estar de pensar en el forat de les seves mitges. Al mateix temps veus la boca negra del revòlver al teu darrere, i et sembla que t'acostes a la mort, pas a pas...

S'atura davant dels cartons.

LA PROSTITUTA: És la teva llar?

EL SOMNÀMBUL (*clava una puntada de peu a les capses de cartó*): Sisplau, seguí!

El sense sostre surt de la seva caixa, de recules, amb el cul per davant.

LA PROSTITUTA: Mira! (*Retrocedeix i riu.*) Aquesta sí que és bona!

EL SENSE SOSTRE: No sé de què rius, maca! (*Es posa dret. S'adreça al somnàmbul.*) Realment no tens gens ni mica de caritat...

EL SOMNÀMBUL: De què serveix, la caritat? Tu, diuen, ets molt generós, però què vens amb tanta caritat? Això jo no ho sé! (*D'un salt s'asseu sobre la caixa de cartó.*)

EL SENSE SOSTRE: Escolta'm, si tu no tens ganes de dormir, no dormis... però ves-te'n a passeig a una altra banda. Aquí no! Per què m'has d'empenyar tota l'estona? Què vols, fet i fet?

EL SOMNÀMBUL: Allò que tu vols: justament no fer res. És evident que ell no ho pot entendre. Com ho explicaries?

EL SENSE SOSTRE: Si necessites algun d'aquests cartons, digues-ho francament, no t'ho compliquis tant. Bé, et cedeixo aquest racó, jo ja m'apanyaré!

LA PROSTITUTA: Vols que ho fem aquí? Ho fas sovint aquí dintre?

EL SOMNÀMBUL: De totes maneres és molt millor que fer-ho al ras, no? No et sembla?

LA PROSTITUTA: No, però... Quin femer!

EL SOMNÀMBUL: Sí, senyora.

LA PROSTITUTA: Encara ets pitjor que aquell desgraciat!

EL SOMNÀMBUL: Tu li dius que tots som com galledes d'escombraries.

LA PROSTITUTA: Tu el primer, és clar!

EL SOMNÀMBUL: Els uns porcs, les altres truges, tots som iguals.

EL SENSE SOSTRE: Finalment algú que comprèn les coses de la vida!

EL SOMNÀMBUL: No es necessita pas una gran intel·ligència.

LA PROSTITUTA: Què ets, tu, un intel·lectual?

EL SOMNÀMBUL: Un intel·lectual de les escombraries!

Ella es posa a riure, s'asseu sobre els cartons picant-hi amb els peus.

EL SENSE SOSTRE: Compte! No facis caure la meva ampolla.

LA PROSTITUTA: Tens alguna cosa per beure aquí dintre?

EL SENSE SOSTRE: Filla meva, en aquesta vida podem prescindir de tot, però d'això, no.

LA PROSTITUTA: Podies haver-ho dit abans. (*Enfonsa la mà dins la caixa i en treu una bossa vella.*) Què és això? M'ha tocat la grossa!

EL SENSE SOSTRE: Això no ho toquis!

LA PROSTITUTA: Que són calés?

EL SENSE SOSTRE (*arrabassa la bossa a la dona i en treu una ampolla de vi*): Si més no, hi ha beguda.

Obre l'ampolla, en beu un glop i passa l'ampolla a la dona.

LA PROSTITUTA (*en trascola una gran glopada de cop*): Ei! Aquesta porqueria crema la gola!

EL SENSE SOSTRE: No se'n pot abusar, filla meva. Només allò que cal... Aleshores es posa molt bé, les coses es veuen d'una altra manera i vius en pau. No hi ha res a dir, res de què queixar-se. Tu ets jove, no cal que et facis malbé gaire de pressa. (*S'adreça al somnàmbul.*) No en vols, tu?

LA PROSTITUTA: El senyor és massa refinat! (*Riu.*)

EL SOMNÀMBUL: Puta!

LA PROSTITUTA: Què ha dit?

EL SOMNÀMBUL: Tu dius que no has dit res.

EL SENSE SOSTRE: Ets una noia alegre, això és prou clar.

LA PROSTITUTA: I per què no?

EL SENSE SOSTRE: Ho deia per dir alguna cosa... Quan beus molt, la malaltia sovint ve de l'interior. Al capdavall, viure ja és prou bona cosa! No t'has de complicar la vida.

LA PROSTITUTA: M'hauria agradat tenir un pare com tu.

EL SENSE SOSTRE: De debò?

LA PROSTITUTA: Faig cara de parlar en broma? Jo no dic mai mentides. No val la pena. Sobretot a persones com vosaltres.

EL SENSE SOSTRE: Doncs si és així, acabes de trobar un pare! (*La prostituta li fa un petó a cada galta.*) Ets molt amable, filla.

LA PROSTITUTA (*estira la bossa*): Me la deixes veure? No tens res de menjar?

EL SENSE SOSTRE: Ja has vist tot el que hi havia. A més, si ahir vespre hagüés tingut alguna cosa per menjar, et penses que l'hauria guardat fins

ara? A la nit dormo... (*mirada feixuga al somnàmbul*) si no és que hi ha algú que m'empipa.

LA PROSTITUTA: Papa, tinc gana!

EL SENSE SOSTRE: És tremenda aquesta noia, oi?

EL SOMNÀMBUL: Tu te la creus?

EL SENSE SOSTRE: Jo crec a tothom, si tothom em creu a mi. (*Somriu.*)

LA PROSTITUTA: Tu tampoc tens cigarrets?

EL SENSE SOSTRE: Quan me'n venen ganes, en demano un a la gent que passa.

LA PROSTITUTA: I en les dones, també hi penses?

EL SENSE SOSTRE: Ah, les dones! Qui hi ha que no hi pensi? Però tenir una dona és un luxe. Costa car.

EL SOMNÀMBUL: També n'hi ha que no s'han de pagar.

LA PROSTITUTA (*amb una rialla histèrica*): Et penses que hi ha dones que tenen afecte per alguna cosa que no siguin els diners?

EL SOMNÀMBUL: Tot ésser humà és capaç de tenir sentiments, i no tan sols les dones.

LA PROSTITUTA: I doncs? Què vols dir amb això?

EL SOMNÀMBUL: Tu li dius que ja ho has dit tot.

LA PROSTITUTA: L'amor veritable no es compra. Oi?

EL SOMNÀMBUL: Tu li dius que creus en tot, fins i tot en Déu.

LA PROSTITUTA: En realitat no creus en res!

EL SOMNÀMBUL: Ben mirat, no està tan malament. Tu no hi creus?

LA PROSTITUTA: Jo només crec en els diners.

EL SENSE SOSTRE: Bravo! Aquesta tia és meravellosa!

LA PROSTITUTA (*torna a agafar la bossa*): Déu n'hi do, com pesa! Què hi portes?

EL SENSE SOSTRE (*amb un somriure*): Endevina-ho.

EL SOMNÀMBUL: Segurament no són eines, ni armes. D'això, tu, n'estàs gairebé segur.

EL SENSE SOSTRE: Tot i que no es pot ser més pobre que jo, el meu punt d'honor és ser una persona correcta. No robar mai, ni rebentar portes.

EL SOMNÀMBUL: Per defensar-te, potser?

EL SENSE SOSTRE: Tu què en penses? Qui es molestaria a atacar un pobre home com jo?

EL SOMNÀMBUL: Qui sap? Un accident, o una confusió, una casualitat, una bestiesa, un caprici; o bé la mala sort, alguna cosa que et cau al cap sense que ningú et busqués. En aquest món de merda, tot és possible.

EL SENSE SOSTRE: No hi ha fum sense foc, jove! Quan les coses passen, al capdavall sempre en tens una mica la culpa.

EL SOMNÀMBUL: És tan segur que no hi haurà mai accidents de cotxe?

EL SENSE SOSTRE: Cal vigilar el semàfor vermell sempre que es travessa el carrer. És la regla, estimat amic!

EL SOMNÀMBUL: Segurament un sense sostre corre molts més riscos que aquells que tenen una casa.

EL SENSE SOSTRE: Si veritablement tens un niu, tu, digues per què rondes encara a mitjanit?

El sense sostre somriu. Silenci. Bufa un vent lleuger.

LA PROSTITUTA (*obre la bossa*): A veure què hi ha!

EL SENSE SOSTRE: No l'obris!

LA PROSTITUTA: Au, va, només un cop d'ull. (*Remena dins la bossa.*)

EL SENSE SOSTRE: No ho facis! Atura't!

LA PROSTITUTA: Hòstia! Sembla una bossa plena de diners? No és possible, Senyor!

EL SENSE SOSTRE: Per què no! Tot és possible en aquest món! (*Recupera enèrgicament la bossa i la deixa en un racó.*)

LA PROSTITUTA: Ets un mag, o què? (*Ha tingut el temps just d'agafar un feix de paperets.*) Què és això?

EL SENSE SOSTRE: A tu què et sembla?

LA PROSTITUTA: Bitllets de loteria... Els has comprat?

EL SENSE SOSTRE: Tu què creus?

LA PROSTITUTA: I no has guanyat mai?

EL SENSE SOSTRE: I tant que sí!

LA PROSTITUTA (*fa una ganyota*): No m'ho crec. Els has recollit del carrer, probablement llançats per jugadors.

EL SENSE SOSTRE: Ells, si més no, els devien pagar. Quina fortuna!

LA PROSTITUTA (*repassa els papers, un després de l'altre*): Estan tots grats. Per què reculls aquestes coses...? Pobre vell!

EL SENSE SOSTRE: Cadascú el seu ofici, segons les seves capacitats... La meva feina, aquí la tens. Una col·lecció bonica, no?

LA PROSTITUTA: És estúpid. No parlo de tu. Vull dir... Aquestes coses.

EL SENSE SOSTRE: No ho diguis això, filla. N'hi ha que colleccionen segells, rellotges antics, cotxes, fins i tot tabaqueres. Per què no bitllets de loteria? Cadascú la seva passió, i la seva sort.

LA PROSTITUTA: Te'ls podries revendre? Valen alguna cosa?

EL SENSE SOSTRE: Els bitllets de loteria són com promeses. Entén-me, vull dir que els que van comprar-los tenien un somni. Si aquests bitllets de loteria, i els somnis que comporten, no fossin creïbles, com s'hi podrien invertir tants diners? Allò que compta no és el bocinet de paper... sinó allò que hi ha amagat al seu darrere. A la vida, només podem comptar amb les promeses... amb les promeses, siguin les que siguin.

LA PROSTITUTA: Era això. I on són les teves, de promeses?

EL SENSE SOSTRE: Ets dura amb mi, però tens raó. Jo ja no tinc esperances, només el plaer de repenjar-me sobre aquells que han fracassat. Per això recullo aquests trossos de paper, filla meva!

LA PROSTITUTA: Ah, no! No juguis a ser Déu, amb mi. Què empenyador!

Llança els bitllets de loteria rabiosament per terra.

EL SOMNÀMBUL: I ja està! Què més hi deu haver? «Mira bé la bossa, i treu-ho tot», que crides.

Ella agafa la bossa, en treu feixos de paperets i els llança violentament enlaire, per damunt del cap. Els papers voleien.

EL SOMNÀMBUL: Bravo! Bravo! Tu l'has empesa, l'has excitada... i ara t'enardeixes tu també. Et sens arborat.

Fa un salt.

EL SENSE SOSTRE: Decididament sou bojos tots dos! (*Cuita a recollir els papers.*) Els he recollit, aplegat, acumulat, colleccionats d'un en un, de pertot arreu, durant anys. I ara...

EL SOMNÀMBUL: Que se'n vagi! Tu crides que ell és un d'aquells individus repugnants que tu detestes.

EL SENSE SOSTRE: (*Mirant amb impotència els papers que volen.*) Està bé... Tot se n'ha anat a la merda.

LA PROSTITUTA: Però pare, aquest cony de papers et devien pesar molt a l'esquena. T'has alliberat de la teva càrrega! (*Llança la bossa per terra i esclafeix una rialla incontenible.*)

EL SENSE SOSTRE: Em crucifiques, jo que ja et considerava com una filla. Va... feu el que vulgueu, miserables. Us assembleu massa, vosaltres dos. Jo, me'n vaig.

Agafa la bossa i se'n va. El somnàmbul es gira cap a la porta amagada en l'ombra. El vent bufa més fort. La prostituta se li acosta, dolçament.

LA PROSTITUTA: Anem? Vols?

EL SOMNÀMBUL: I on anirem?

LA PROSTITUTA (*s'arrepénja en ell, amb tendresa*): A casa teva, estimat. (*Immòbil, ell està davant de la porta. Se sent un finestró que espetega amb el vent.*) Què fem?

EL SOMNÀMBUL: No res. Tu li dius que no fas res.

Ella avança cap a la porta.

LA PROSTITUTA: Què mires?

EL SOMNÀMBUL: Tu li dius que no mires res.

No es mou de davant la porta. La dona s'acosta a la porta pas a pas, amb precaució.

EL SOMNÀMBUL: Tu vols dir... però tu no dius res. La deixes que s'acosti a la porta, esperant que passi alguna cosa per saber si es tracta d'un malson o d'una realitat. De totes maneres, esperes que no passi res...

Ella arriba a la porta, l'observa, després recula cridant mentre ressona un soroll sord, com un tret o l'espetec violent d'un finestró amb el vent. Ella ensopega ajupint-se, cau en l'ombra. La llum s'apaga. El soroll del tren travessa a tota velocitat l'escena. En el compartiment que s'illumina lleugerament, el viatger dorm al seu seient. La dona, tapada amb l'abric, està ajaguda als seients de l'altra banda. Els altres han marxat. Quan es desperta, l'home s'ajup per recollir el llibre que li ha caigut per terra. Al costat hi ha

una sabata de taló alt de la dona. Agafa el llibre i es torna a posar a llegir. Fosc progressiu.

2

El vent bufa amb força, els papers escampats s'arrosseguen per l'espai il·luminat per una llum blavosa. El somnàmbul està plantat davant d'una sabata de taló. Una dona jau als seus peus.

EL SOMNÀMBUL: Una sabata... (*L'agafa.*) és sempre una sabata. (*L'examina.*) Però una sabata de dona, per força ha de tenir una història. Una sabata qualsevol, llançada amb les escombraries domèstiques, és una cosa ben banal. Però una sabata de dona llançada... què es deuen haver volgut treure de sobre, la sabata, o la dona? Entre aquesta sabata i la dona que la portava potser s'encadenen tot un seguit de complicitats que no t'importen gens. I tanmateix, estàs disposat a imaginar-te un munt de coses que et porten a una història sòrdida. Assassinat? Parany? Xantatge? Qui ho pot saber? Intrigat per aquesta maleïda sabata, l'hauries de llançar d'una vegada i per sempre. De sobte tens un calfred... (*S'ajup, deixa la sabata a terra, sense deixar de mirar-la.*) Si crides a la policia o a la gent que passa, per poca que n'hi hagi, semblarà que et vulguis buscar complicacions. Però la cosa estranya és que ja no et sents innocent, com si ja estiguessis implicat en un crim, i no te'n poguessis escapar. (*Es posa dret reculant.*) Ara et sembla que tenies una relació dubtosa amb ella, aquesta puta que t'ha seduït, que t'ha buscat les pessigolles, que t'ha angoixat tant.

Aixeca la mirada, la posa damunt el paio que es troba en la penombra, al pas de la porta.

EL SOMNÀMBUL: I aquest, què més deu voler? Tu dius que ja ha fet tot allò que ell volia.

EL PAIO: Jo no t'havia dit que la matessis.

EL SOMNÀMBUL: Però què diu, aquest? Que tu...? Crides que si ella és morta només pot ser perquè ell ha disparat! Tu no tenies cap motiu, ni cap arma!

EL PAIO: Tu l'has portada fins a la línia de foc, és evident.

EL SOMNÀMBUL: Tu dius que tu no l'has tocada. Com ho hauries pogut fer? No es pot acusar una persona així, sense cap prova.

EL PAIO: Vols proves? La prova és que tu has recollit la sabata, la sabata de la morta.

EL SOMNÀMBUL: Tu dius que l'has tornat a deixar a terra de seguida. Com ho podria provar, ell, que l'has agafada?

EL PAIO: No t'ho imagines? I tanmateix és evident i indiscutible. *(Es treu un mocador de la butxaca de la jaqueta, agafa la sabata, l'embolica.)* Aquí tenim les empremtes dels teus dits. *(S'ho guarda tot a la butxaca de l'abric.)*

EL SOMNÀMBUL: L'assassí és ell! Tu dius que no acceptes el xantatge, sigui el que sigui; que no tens gens de por, faci el que faci.

EL PAIO: I doncs per què et tremolen les mans? Una prova de l'angoixa que et rosega el cor, no?

EL SOMNÀMBUL *(es mira les mans)*: Tu repliques que la teva tremolor és fàcil d'explicar per la còlera. No acceptes aquelles acusacions, et negues en rodó a acceptar cap amenaça, de la forma que sigui i vingui d'on vingui!

EL PAIO: Tranquil, amic...

EL SOMNÀMBUL: Tu no ets amic seu. És més, no has tingut mai amics d'aquesta mena.

EL PAIO: Massa tard, estimat. Ja que has ficat el nas als meus negocis, els còmplices sempre se suposa que són amics. És una llei no escrita.

EL SOMNÀMBUL: Tu dius que la llei no t'importa.

EL PAIO: D'acord. Enemics, si vols. Amics o enemics, a mi m'és igual.

EL SOMNÀMBUL: Tu dius que tampoc no ets el seu enemic. Mai no has ofès a ningú, i a ell encara menys. La seva història és totalment estúpida.

EL PAIO: Ets més cabut que un ase. Que potser has oblidat que ja ho ets, de còmplice meu, que t'has associat a l'assassinat d'aquesta dona, i que n'has agafat la sabata amb la intenció de fer desaparèixer els rastres que hi havies deixat.

EL SOMNÀMBUL: Aleshores tu dius que va massa lluny, que la seva imaginació...

EL PAIO: La meva acusació...

EL SOMNÀMBUL: Només és una hipòtesi!

EL PAIO: Uns fets reals i incontestables, les proves dels quals han quedat impreses en aquesta sabata!

EL SOMNÀMBUL: Aleshores el tractes de porc!

EL PAIO: Porc? No pas tant com tu, en tot cas, ni tan covard. Tu li has parat un engany, l'has empesa, l'has sacrificada... i no goses reconèixer aquest assassinat, i m'ho negues a la cara, a mi, que ho he vist tot. No és cap hipòtesi, és un crim realitzat a sang freda i amb les teves pròpies mans.

EL SOMNÀMBUL (*amb una veu feble*): Tu demanes per quina raó i amb quina intenció? Tu li preguntes que t'expliqui...

EL PAIO: Per salvar-te la pell, amic meu. El teu posat innocent, bonica hipocresia, no enganya ningú. Només a tu. I prou!

EL SOMNÀMBUL: Li fas notar aleshores que et limitaves a obeir ordres. Tot i així sota l'amenaça d'un revòlver.

EL PAIO: De quin revòlver?

EL SOMNÀMBUL: El d'ell, és clar. El que tenia a la mà.

EL PAIO: L'has vist? Segur?

EL SOMNÀMBUL: Tu li dius que, en qualsevol cas, l'has sentit a la teva esquena... que si no, no hauria passat res.

EL PAIO: I què ha passat? Au, va, explica-m'ho.

EL SOMNÀMBUL (*confús, entrebancant-se*): Ella ha ensopegat... i ha caigut... Tu li dius això... si no t'equivoques.

EL PAIO: Qui ha ensopegat? Qui ha caigut?

EL SOMNÀMBUL: Ella, aquesta puta!

EL PAIO: I com pots saber que és una puta si no la coneixes?

EL SOMNÀMBUL: És evident. Es prostituïa al carrer.

EL PAIO: Tu eres el seu client, no?

EL SOMNÀMBUL (*es posa nerviós, canvia de to*): Ell no té dret d'interrogarte. No és pas un policia!

EL PAIO (*rient*): Si no acceptes que ets el meu còmplice, estem fotuts tots dos. Per atzar, i per desgràcia per a tu, tots dos fem un paper a la mateixa història bruta, i només ens en podem sortir plegats. Ni tu sense mi, ni jo sense tu. I doncs...? Tu què em proposes?

EL SOMNÀMBUL: Quina història bruta? Tu no entens res...

EL PAIO: L'assassinat d'aquesta puta.

EL SOMNÀMBUL: No és veritat! Dius que tu no tenies cap relació amb ella, ni cap raó per matar-la! Ho dius i ho repeteixes!

EL PAIO: Però eres el seu client! No pas l'únic, naturalment; en tenia molts d'altres... Però avui, tot ha anat malament entre ella i el seu client: una disputa... potser per gelosia, o per un problema de diners, o una qüestió de tràfic... Tot és possible. Qui podria confirmar la teva innocència si no ho faig jo, l'únic testimoni, i tu no vols saber res de la meva amistat?

EL SOMNÀMBUL: Que se'n vagi! Tu ja en tens prou i massa.

EL PAIO: No cridis. Si ve la bòfia ells no t'ajudaran, això és segur.

EL SOMNÀMBUL: Tu li dius que no ets tan estúpid com ell es pensa. Si arriben els agents de la policia, tu podràs ocupar el seu lloc i fer el mateix paper de testimoni.

EL PAIO: N'aprens de pressa, però oblides... la «prova»? (*Es posa la mà a la butxaca de l'abric. Silenci.*)

EL SOMNÀMBUL (*en veu baixa*): «Què puc fer?», li demanes.

EL PAIO: Veig que finalment poses seny. Vine aquí!

EL SOMNÀMBUL: I si no?

EL PAIO: Et mato.

EL SOMNÀMBUL: Ja ho pots fer ara mateix.

EL PAIO: Encara em fas servei, i quan ja no et necessiti, aleshores ja ho veurem. (*El somnàmbul vacil·la.*) Necessito que em facis un petit favor.

EL SOMNÀMBUL: A canvi de què? No hi ha favors gratuïts; sembla que avui dia és la regla universal.

EL PAIO: De moment agafa la meva maleta i travessa el carrer. Si tot va bé, ens repartirem meitat i meitat allò que hi ha a dins. No és una promesa a crèdit, sinó en diner comptant.

EL SOMNÀMBUL: No em sembla correcte. Una maleta com aquesta la pot portar fàcilment qui sigui, sense pagar aquest preu.

EL PAIO: Tens raó... però hi ha dos caps en joc: el meu i el teu. Quan el preu és aquest, no es compten només els costos de la mà d'obra, sinó també els de l'assegurança. No puc perdre més el temps. L'agafes i marxem. Si no, ja saps què t'espera! Compto: un, dos.

El somnàmbul entra a l'ombra del portal. El paio agafa la pistola, es treu l'abric.

EL PAIO: Posa-te'l i agafa la maleta! (*El somnàmbul ho fa.*) Endavant, tot recte! (*El somnàmbul surt de la penombra, fa una passa, s'atura, amb el cos oscil·lant una mica.*) Avança! Travessa el carrer!

El somnàmbul avança pas a pas, amb precaució, dificultosament, i s'atura al mig del carrer. El paio surt de l'ombra. Recolzant-se contra el muntant de la porta, fa una passa. Un tret. Pensant-se que la bala l'ha tocat, el somnàmbul es redreça, rígid, i el paio cau a terra. El somnàmbul arrenca a córrer. Entra el noctàmbul, li barra el pas.

EL NOCTÀMBUL: On vas?

EL SOMNÀMBUL: Tu dius que no ho saps.

EL NOCTÀMBUL: Què has agafat?

EL SOMNÀMBUL: Tu dius que no tens res.

EL NOCTÀMBUL: I això que portes a la mà?

EL SOMNÀMBUL: Ah. (*Deixa immediatament la maleta a terra.*) Tu dius que la maleta no és teva, que ha estat ell qui t'ha obligat a portar-la, que no t'hi podies negar, que és gràcies a la seva intervenció que finalment te la treus de sobre. (*Recula.*)

EL NOCTÀMBUL: Parla més clar, que no t'entenc... (*Agafa la maleta.*) Gira't. Ja tindràs temps de fer bestieses. (*Obre la maleta.*) Cretí de merda! (*Torna a tancar-la de seguida.*) Què passa?

EL SOMNÀMBUL (*girant el cap*): Tu dius que si no són diners, segurament són coses de valor, potser metalls preciosos, que, de totes maneres, tu no has tocat res.

EL NOCTÀMBUL: M'has fet passar una mala estona, cabronàs! (*Treu un revòlver.*)

EL SOMNÀMBUL (*aixeca les mans*): Pel que més vulguis, no disparis! Tu dius que has seguit fil per randa totes les seves indicacions, que pot agafar el que vulgui... menys la teva vida, que li supliques que te la perdoni.

EL NOCTÀMBUL: Tens por de morir! Potser no ets tan idiota com sembles?

EL SOMNÀMBUL: Gens. Tu li dius que estàs disposat a continuar obeint-lo: ser un bon còmplice que fa el que li demanen, i que és sord i mut per a tots els secrets. (*Fa un somriure glaçat.*)

EL NOCTÀMBUL (*se'l mira de prop*): No et moguis i vigila-la!

EL SOMNÀMBUL: Com tu manis.

S'asseu damunt la maleta, s'agafa el cap amb les mans. El noctàmbul escorcolla el paio, troba un feix de bitllets i una pistola. Treu les bales de la pistola i la torna a posar a la butxaca del paio, els diners se'ls guarda a la seva butxaca.

EL NOCTÀMBUL: Vine, agafa'l, cap aquí!

EL SOMNÀMBUL: Sí, patró. (*Resignat, arrossega el paio.*) On el posem?

EL NOCTÀMBUL: A la caixa de cartó. Quan vinguin els escombriaires demà al matí, el carregaran al camió sense deixar cap rastre, i tu podràs dormir tant com vulguis sense haver de patir. Quan es dibuixa un cercle, ha de ser ben rodó, ho has entès? Feina ben feta.

El somnàmbul agafa el paio i el fica a la caixa.

EL NOCTÀMBUL: (*Fumant.*) I aquella altra també. Posa'ls tots dos junts!

EL SOMNÀMBUL: I ella on és?

EL NOCTÀMBUL: On vols que sigui? Allà.

El somnàmbul s'acosta al portal i s'atura en sec.

EL NOCTÀMBUL: Què tens, ara? No has tocat mai una dona?

EL SOMNÀMBUL: Sí.

EL NOCTÀMBUL: I doncs? Per què no l'agafes?

EL SOMNÀMBUL: Ha desaparegut.

EL NOCTÀMBUL: Et fots de mi?

EL SOMNÀMBUL: Tu dius que no gosaries. Que ella ha desaparegut.

EL NOCTÀMBUL: No és possible.

EL SOMNÀMBUL: La morta no hi és.

EL NOCTÀMBUL: Un cadàver no pot pas sortir volant! No m'emprenyis!

EL SOMNÀMBUL: Vine-ho a veure, si no t'ho creus.

El noctàmbul treu el revòlver, va fins al límit de l'ombra i l'escruta inclinant el cap. El somnàmbul treu la pistola del paio que s'havia amagat subreptíciament a sota de la camisa, i, amb un cop violent, colpeja el crani del noctàmbul que cau a terra. S'ajup, para l'orella. Silenci.

EL SOMNÀMBUL (*es redreça, alleujat*): Gràcies a Déu! Finalment t'has tret de sobre aquest animal. Mai no havies pensat matar ningú, però ja que has anat a caure en aquesta cort de porcs, no has pogut evitar d'embru-

tar-te. *(Agafa el noctàmbul pels peus, l'arrossega fins a davant dels cartons.)* Val més matar que no que et matin: aquesta regla simple se t'ha imposat, no tens cap altra tria. Et bateguen les venes al front, sues. El crim t'ha fet tan condemnat com aquests criminals, però no saps si aquesta no deu ser, també, una altra regla eterna. *(Agafa el cadàver i el fica dins la caixa.)* Bravo! Tot ha estat tan senzill. És com si mai no hagués passat res. *(Es frega les mans.)* Afortunadament a les teves mans no hi ha ni rastre de sang. *(Relaxat, es repenja a la caixa, i se n'allunya de seguida.)* Ja estàs gairebé tranquil. El teu crim quedarà ben amagat. Qui podria denunciar-lo, a part de tu mateix? Ets l'únic que ho sap. I si ets capaç d'ofegar la teva consciència, faràs el mal amb tanta traça com els altres, d'igual a igual. Com que ets llest i t'escaparàs del càstig, fins i tot podràs, quan això et passi, sentir un gran plaer!

La llum s'estreny a poc a poc al seu damunt, després s'apaga. Una feble llum or al compartiment del tren. El viatger està adormit. La dona del davant se n'ha anat. No hi ha cap sabata a terra. Només un llibre que ha caigut. Lleuger soroll del tren en marxa. Fosc progressiu.

3

El Somnàmbul es torna a trobar tot sol amb la maleta. Tota la resta roman en la foscor.

EL SOMNÀMBUL: No trobes el camí per on has vingut. Rebusques a la memòria el fil conductor que et podria tornar a dur al punt de partida... El teu apartament, el llit, el número del carrer on vivies, el teu despatx, la teva ploma, el bar on sovint parlaves una estona amb l'amo, els botons que et cauen, les ungles que et talles... tot s'ha perdut. Aquell que eres... allò que feies... la teva identitat i la teva personalitat, si és que en tenies cap, així com la teva innocència. Però vols dir que ho eres tant, d'innocent? Tampoc no ho saps. Només saps que, caçat en un parany maleït, com més esforços fas per sortir-ne, més t'hi enfones. Convertit en una presa, ara et trobes espiant, mirant cap a totes bandes, en tot moment. Només et queda esperar, en qualsevol moment, que un tret o una ganivetada et deixin sec...

(Acota el cap davant de la maleta.) Un altre parany? *(Fa el tomb de la maleta.)* Et deixaràs temptar? *(Alça el cap.)* Mai no t'has sabut resistir. Des de la teva infància, perquè en vas tenir una, d'infància, de la qual te'n

queden records confusos. Recordes que sempre et senties ple de curiositat davant d'una maleta, d'un bagul, d'un armari o d'una porta tancada amb clau. Una set instintiva de misteri, o l'esperança d'un miracle? No ho saps. També recordes que sempre et quedaves decebut quan aconseguies obrir-les. Envaït per una estranya sensació de buidor, et senties empès més i més endavant cap a aquella buidor absoluta que tampoc no existeix. (*Se'n va, fa quatre passes i gira el cap per tornar a mirar la maleta.*) D'aquesta maldia, no te n'has pogut curar mai. Atret i obsedit pel desconegut, et deixes posseir per aquest desig indecís. Potser a dins d'aquesta maleta no hi ha res més que la mort, prou que te n'adones. Però jugar-hi és una cosa que t'excita, i que t'enlluerna.

Obre la maleta, un cap de dona que s'assembla a la prostituta rodola als seus peus. Se sobresalta, després la mira. La porta s'obre a poc a poc fins que queda oberta. El clar de lluna entra a l'escena, però la lluna no es veu. Un cel nocturn pur, crits de gavines amb prou feines perceptibles venen de l'exterior.

EL SOMNÀMBUL (*alça el cap davant de la porta*): Tu senties el vent que bufava i la marea que pujava, veies els reflexos de la lluna que espurnejaven. I damunt les llargues onades que s'empenyien, unes lluors blaves fosforescents onejaven com serps lluminoses, ara desapareixien, ara tornaven a aparèixer, i finalment es fonien quan les onades s'acostaven als teus genolls, mentre que l'adolescent que tu eres, amb els peus descalços ben submergits a l'aigua freda, sorprès, esglaiat i atret, avançava sense voler, pas a pas, cap a aquella mar ondulada i negra... (*S'acosta a la porta oberta.*) Per primera vegada t'enfrontaves a la seducció de la mort. (*S'atura.*) Tenies por de la mort quan eres petit, tenies por de pensar que un dia desapareixeries d'aquell món on tot just començaves a viure. Havies mort, amb una escopeta d'aire comprimit, un ocellet que duia un plomallet al cap. Veient com li sortien les entranyes xopes de sang, el vas llençar amb fàstic, tot i que durant molt de temps en vas conservar una ploma, d'un blau lluent... La teva vida ha estat una cursa fol·la. Anar-te'n al llit amb dones. El casament primer, després el divorci, tot ha estat determinat pel desig. Ara, que ja ho has viscut tot, tens por que arribi la mort. Quan ella t'agafi la mà, la teva vida s'haurà acabat. Però no val la pena de pensar-hi! Ni aquest terror instintiu, ni els crits de còlera, ni els xiscles de penediment, ni les protestes ridícules, no canviaran el curs de les coses. (*Continua davant la porta.*) No entres, no pots, ho saps. Un cop passis la porta, tot desapareixerà. Ets conscient que al darrere no hi ha res. Els teus

records són inaferrables, tot és illusió. Si aquesta imatge fa irrupció en aquest instant, és perquè furgues en la memòria. Però com més hi furgues, més imprecisa es torna. Allò que en queda net s'assembla al marc d'aquesta porta que desapareixerà quan la foscor retorni.

La llum, darrere de la porta, s'afebleix.

Sabeu alguna manera de distingir els records de la imaginació? Si els records són veritables i la imaginació il·lusòria, com podem saber si aquests records, un cop evocats i manipulats per la imaginació, no tornen a ser il·lusions? Estem condemnats a viure en el present sense cap manera de reviure el passat... (*S'allunya de la porta*) Tu saps que ets somnàmbul, que vagareges entre el somni i l'univers real. Però la teva realitat prové igualment de la teva imaginació? O és al contrari. No ho pots saber i no goses allunyar-te del teu somni. Ignores si aquest allunyament et portaria a la mort del teu pretès jo, o a la mort del teu cos. Aleshores ja no et sentiries ni real, ni il·lusori.

Et sembla, vagament, que vols una dona, un cos real i sensible perquè et confirmi que ets viu, i tant se val quina dona sigui. Allò que és important per a tu, en aquest moment, és que aquesta dona sigui ben viva per compartir amb tu el plaer de la carn.

S'aparta. La prostituta, amb el rostre ombrívol, apareix al marc de la porta.

LA PROSTITUTA: Ella només ha de respondre al teu desig, oi?

EL SOMNÀMBUL: Tu dius que sembla ser que ella ja és morta.

LA PROSTITUTA: Si això és veritat, tu has provocat la seva mort.

EL SOMNÀMBUL: Tu li expliques que segur que ha estat el paio el qui l'ha morta, o potser l'altre aprenent d'assassí Qui sap d'on ha sortit el tret? Es barallaven, ella estava entre tots dos. O potser va caure entre les mans d'una espècie de màfia i va ser sacrificada. Tu no hi pots fer res. (*Ella fa una rialleta.*) De què rius?

LA PROSTITUTA (*travessant la porta, amb posat indolent*): No oblidis que vas ser tu qui la va empènyer. Tens la memòria curta!

EL SOMNÀMBUL: No, no és veritat. (*S'apressa a posar el cap dins la maleta.*)

LA PROSTITUTA: La vas matar en la teva imaginació. Vas jugar amb ella i vas posar fi a la seva vida. Els homes són així, i tu no ets diferent dels altres.

EL SOMNÀMBUL: Tu li dius que tu no vols ser forçosament un home d'aquesta mena.

LA PROSTITUTA: Ets un home, un mascle... els homes sou tots iguals.

EL SOMNÀMBUL: Més o menys. Li proves d'explicar que tu sents... (*Amaga la maleta al seu darrere.*)

LA PROSTITUTA: Què sents?

EL SOMNÀMBUL: Compassió... por... i una certa consciència.

LA PROSTITUTA: No parlis de consciència!

EL SOMNÀMBUL: Aleshores, de què podem parlar?

LA PROSTITUTA: L'has ofegada, la consciència. Només et queda la feblesa. La feblesa i la por, aquesta és la diferència entre tu i ells. Tu no goses barrejar-t'hi, i et quedes en les teves estranyes idees. Et falta coratge per deixar-te anar del tot. Ets un feble i un malalt, només això.

La porta es mig tanca al seu darrere.

EL SOMNÀMBUL: Tu la voldries convèncer que no ets tan brut, que no ets tan fluix com ella s'imagina; tu li voldries dir...

LA PROSTITUTA: No pateixis, no ets impotent, però penses massa. I els teus pensaments et fan monologar sense parar, ja no saps ni com burxar una dona que desitges. No et trobes ridícul?

EL SOMNÀMBUL: Tu creus?

LA PROSTITUTA: Busques una bagassa que s'embruti ella mateixa per satisfer la teva fantasia sexual. No és divertit?

EL SOMNÀMBUL (*vacilla*): Si la pogués trobar...

LA PROSTITUTA: Segur que no.

EL SOMNÀMBUL: I per què no?

LA PROSTITUTA: Encara que es tracti d'una prostituta, és un ésser humà. Ven el seu sexe com l'altra gent es guanya la vida. Tu també deus tenir un ofici. I et vens, en exercir-lo, és la mateixa cosa!

EL SOMNÀMBUL: Aleshores li preguntes si ella està interessada pel seu, d'ofici, si hi troba plaer.

LA PROSTITUTA: Parles de la prostitució? O del cos del qual ella se serveix? Totes les dones són sensuals, però no necessàriament són putes. La qüestió és saber si ets capaç de compartir la seva sensibilitat o no.

EL SOMNÀMBUL: A tu t'agradaria saber si ella no l'empaita mai, el plaer de la carn.

LA PROSTITUTA: Tot sovint, és el contrari.

EL SOMNÀMBUL: I l'amor? I l'afecte?

LA PROSTITUTA: Això, dissortadament, no.

EL SOMNÀMBUL: Més aviat els diners?

LA PROSTITUTA: Et tornes a equivocar.

EL SOMNÀMBUL: Tu dius que ja no entens res.

LA PROSTITUTA: Estúpid!

EL SOMNÀMBUL: Què vol dir?

LA PROSTITUTA: Què vol dir què?

EL SOMNÀMBUL: Això vol dir que allò que és sexual, per a ella, són o els diners, o la violència, i que tu no tens ni una cosa ni l'altra. Estàs fotut.

LA PROSTITUTA: Que n'arribes a ser d'avorrit i pesat! No saps escoltar les dones i mai no has après a enraonar amb elles.

EL SOMNÀMBUL (*trist*): Potser... En tot cas dius que et sap molt de greu.

LA PROSTITUTA (*li acaricia el cap*): Ets un nen que no ha crescut. De fet tu li agrades per la mica d'honestedat que et queda.

EL SOMNÀMBUL: Però l'honestedat no suscita el desig.

LA PROSTITUTA: Això no té importància.

EL SOMNÀMBUL: Què és, doncs, el que compta?

LA PROSTITUTA: No fer-la sentir perduda.

EL SOMNÀMBUL: Es a dir, fer-li compliments tota l'estona, dir-li que és bonica, encisadora, sexy, seductora, coqueta i carnal, deliciosa, obscena, luxuriosa a més no poder, en resum, una puta de merda que es ven a tot-hom!

LA PROSTITUTA: Si hi ha clients, per què no?

EL SOMNÀMBUL (*esgotats els arguments*): Li preguntes... si tu també li pots... pagar...

LA PROSTITUTA (*se n'aparta de cop*): Això depèn de què es tracti. De vegades ella accepta, d'altres vegades no.

EL SOMNÀMBUL: Però per què va acceptar aquell porc, ella?

LA PROSTITUTA: No n'has de fer res. Si ella l'ha acceptat, era cosa seva. És el seu cos, ho entens? El seu cos!

EL SOMNÀMBUL: Tu compres. Tu li dius que vols pagar!

LA PROSTITUTA: I ella diu que no vol. *(Se'n va.)*

EL SOMNÀMBUL *(la segueix)*: Però aquell desgraciat la va tenir! *(L'agafa pel braç.)* Li exigeixes que confessi!

LA PROSTITUTA: Què ha de confessar?

EL SOMNÀMBUL: Que van fotre un bon polvo!

LA PROSTITUTA: I si va ser així?

Ella tira el cap enrere. Ell la deixa anar, bocabadat. A ella li agafa una rialla incontenible. Ell torna a avançar, ella l'aparta.

EL SOMNÀMBUL: I doncs, per què no?

LA PROSTITUTA: Perquè tu no ets un desgraciat.

EL SOMNÀMBUL: Tu li demanes si ella només busca això.

LA PROSTITUTA: Ella se'n fot de tot això. Però tu, si no trobes allò que busques, no és per falta de voluntat, sinó perquè no pots! És aquest, el teu problema. *(Ella es treu l'única sabata que encara porta al peu, l'aixeca enlaire mentre s'allunya d'ell.)* I, a més, no suporta els homes que no es treuen la camisa davant d'ella.

EL SOMNÀMBUL *(traient-se la camisa)*: Mala puta!

L'empaita, es llança damunt d'ella, rellisca. Ella fuig. El noctàmbul, sense jaqueta, portant una pistolera amb un revòlver, fa irrupció en l'obscuritat. Agafa la dona, l'estreny contra el seu cos i, arrabassant-li violentament la sabata que té a la mà, la fa caure per terra. Després deixa la sabata al seu costat, fa signe a la dona que vingui a buscar-la. Quan ella allarga la mà per agafar-la, ell li trepitja brutalment els dits i els esclafa.

EL SOMNÀMBUL *(constatant que ella s'agenolla als peus del noctàmbul)*: Vet aquí!

LA PROSTITUTA *(es gira cap a ell)*: Què?

EL SOMNÀMBUL: Sucumbir sense cridar, no és poder, sinó voler.

LA PROSTITUTA: Cridar? Per què?

EL SOMNÀMBUL: Per fugir!

LA PROSTITUTA: On podria fugir?

EL SOMNÀMBUL: Allà on sigui, fer-te càrrec de la teva llibertat.

LA PROSTITUTA: I com? La pots salvar?

EL SOMNÀMBUL: Marxar plegats!

LA PROSTITUTA: Amb tu?

EL SOMNÀMBUL: Per què no?

LA PROSTITUTA: Perquè tu tinguis la seva llibertat a les teves mans?

EL SOMNÀMBUL: Tu dius que no obligues mai ningú, però que et costa de suportar veure-la patir...

LA PROSTITUTA: Per pietat, doncs? Guarda-te-la per tu, la teva pietat!

EL SOMNÀMBUL: Tant se val. Tu li dius que marxaràs.

LA PROSTITUTA: Ves-te'n al diable! Au, vinga, fot el camp!

La porta es torna a tancar a poc a poc, i només deixa una esclatxa de llum. El somnàmbul recull de terra la camisa. Amb jaqueta i corbata, el crani afaitat, el paio fa la seva aparició a l'obscuritat. Agafa la mà de la dona sense preocupar-se del noctàmbul i balla amb ella. El noctàmbul desapareix. El somnàmbul es torna a posar la camisa.

LA PROSTITUTA: Un individu lamentable i fastigós.

EL PAIO: De qui parles?

LA PROSTITUTA: D'aquell paio d'allà.

EL PAIO (*li adreça una mirada*): Ah! El meu portador de maletes!

LA PROSTITUTA: Què hi ha en aquella maleta? És un secret?

EL PAIO: No. Un cap humà.

LA PROSTITUTA: Què?

EL PAIO: Una cosa curiosa. Un cap que pensa...

LA PROSTITUTA: Quin fàstic! Val la pena portar-lo a dins d'una maleta?

EL PAIO: Què més puc fer nena? Si no rodolaria pertot arreu.

LA PROSTITUTA: Llença'!

EL PAIO: D'acord. Però on, estimada?

LA PROSTITUTA: Tu sabràs! Però no m'abandonis, eh?

EL PAIO: És clar que no. Com podria jo llançar-te com una porqueria? Estigues tranquil·la, et conservo perquè ets una parrandista excepcional. (*Es besen.*)

EL SOMNÀMBUL (*a part*): Tu no arribes a entendre aquesta estranya força que et reté sense cap raó. Ella es ven. La compren i la consumeixen. O potser ella es ven consumint-se. Una dona pública, un objecte de consum. Però d'on ve aquest vincle entre tu i ella? El fet que es prostitueixi ha provocat en tu el desig o la còlera? O una barreja de totes dues coses que no pots suportar? La teva emoció, o el teu desig, no tenen res a veure amb ella. I el teu sofriment ve probablement d'aquest tu mateix que anomenem normalment el jo.

LA PROSTITUTA: Encara és aquí?

EL PAIO: Que et fa por?

LA PROSTITUTA: No para de molestar-me.

EL PAIO: Te'l trauré de sobre.

LA PROSTITUTA: No val la pena, deixa'l (*Se li arramba.*) Ets feliç?

EL PAIO: Perfectament.

LA PROSTITUTA: Si és veritat, jo també.

EL PAIO: No puc estar millor.

Agafa la mà de la dona, la fa girar.

EL PAIO: Ets una gateta.

LA PROSTITUTA: Una gata mandrosa i gormanda...

Esclafeix la rialla, però en silenci. El paio la fa giravoltar més i més, la deixa anar. La dona desapareix en la foscor.

EL SOMNÀMBUL: Tot allò que t'envolta et molesta, i no et pots escapar del teu fotut jo que t'empeny a un sadisme insaciable! (*S'aparta.*) De vegades, en una parada, al carrer, et sents atret pel vermell de les maduixes fresques. Normalment les trobes fades. Però si veus persones que en mengen, sobretot una dona jove que se les va posant, una rere l'altre, entre els llavis coberts d'un color roig de porpra, aleshores hi trobes gust... (*Crida de sobte, excitat.*) I veus una rata pinyada que cau, sí, una autèntica rata pinyada! (*Allarga la mà i mostra que hi té una rata pinyada.*) D'on ve? Tu no has vist mai aquesta mena d'animals en aquesta ciutat. Tampoc no hi ha centpeus, ni orenetes, només gats i de vegades rates. I gossos pertot arreu, gairebé tots capats, i les seves cagarades. (*Riu tot sol.*)

EL PAIO (*li posa la maleta al davant*): Emporta-te-la!

EL SOMNÀMBUL: Tu li recordes que no ets el criat de ningú.

EL PAIO: Com que no fas res, per què no m'has de fer aquest petit favor?

EL SOMNÀMBUL: Tu li repeteixes, tranquil·lament, que no vols. Ningú no pot obligar-te, controlar-te, manipular-te!

EL PAIO: Per què et quedes aquí, doncs?

EL SOMNÀMBUL: Que potser no tens dret d'estar-te aquí? De rumiar tot sol? Encara que les teves reflexions siguin nul·les, no tens dret a ser nul?

EL PAIO: Ets pitjor que un cuc. Una larva.

EL SOMNÀMBUL: Que se'n vagi al diable! Ja no et fa por. Ja no pot fer amb tu el que vulgui; ja s'està podrint. *(Li llança la rata pinyada a la cara.)*

EL PAIO *(immòbil; rient)*: I tu també, col·lega.

El somnàmbul aixeca la maleta amb les dues mans per sobre del seu cap i la llança contra el paio. En el mateix moment la porta es tanca del tot. El paio desapareix en la foscor. A l'escenari només queden lluors pàl·lides.

EL SOMNÀMBUL: Sense compassió, sense pietat. Quan veus els altres patir, sents tot el contrari del plaer. Pots matar una persona sense remordiments. Ets saps capaç de destruir-ho tot, tranquil·lament. El mal irresistible que és més poderós que la bondat t'excita. Tu no ets menys dolent que d'altres; només te'n falten els recursos. Voldries reclamar-los a un poder absolut... però ningú no et respon. *(Un esbós de somriure.)* La gent es belluga pertot arreu, com cucs, sense saber perquè es recargolen, com si els cucs es matessin entre ells, es devoressin entre ells al fons del mar. Silenciosos, continuen recargolant-se, turmentant-se, i el foc sense flama s'estén lentament, pertot arreu.

(Mira al voltant dels seus peus. El fanal s'il·lumina lentament amb una feble llum d'un roig fosc.) Tu penses que és el sol que reposa sobre un tronc ben tallat. Com que el temps s'ha aturat, tu no tens res a témer, la fuga ja no és necessària. Jesucrist, viatger trist, no va salvar ningú. De totes maneres, per a tu, ni salvador ni apòstol. El problema del sacrifici ja no es planteja, tu només ets un criminal abominable que juga amb la seva mort.

La prostituta, amb els peus descalços, entra amb la maleta. Seu a terra, deixa la maleta entre les seves cames, obre la tapa i es posa a maquillar-se.

EL SOMNÀMBUL: Ah, ja n'hi ha prou!

LA PROSTITUTA *(fent servir l'interior de la tapa com un mirall per netejar-se la cara amb un disc de cotó)*: Què vol dir, ja n'hi ha prou?

EL SOMNÀMBUL: «Ja n'hi ha prou» vol dir «ja n'hi ha prou», i res més. És una expressió.

LA PROSTITUTA: I què vol dir una expressió? (*Alça les celles.*)

EL SOMNÀMBUL: Una expressió està formada per diversos mots cadascun dels quals pot tenir un sentit o més d'un. Un cop posats junts, donaran lloc a una significació determinada que cadascú pot interpretar de la seva manera i que, a fi de comptes, només té un veritable valor per allò que en diem.

LA PROSTITUTA: És a dir que això que has dit només és bla-bla-bla? (*Acluca l'ull esquerra, neteja la parpella.*)

EL SOMNÀMBUL: La significació no importa. Allò que compta, és que encara parles, encara que això no expliqui cap altra cosa.

LA PROSTITUTA: I tu... (*Acluca l'ull dret, neteja la parpella.*) tu només ets una paraula, doncs?

EL SOMNÀMBUL: Sí. Més ben dit, no.

LA PROSTITUTA (*amb els ulls clucs, posant-se a la mà llet desmaquilladora*): Si és que sí, què? I si és que no, què?

EL SOMNÀMBUL: Res de res.

LA PROSTITUTA (*es fa un massatge a la cara*): S'ha acabat?

EL SOMNÀMBUL: Tu preguntes què s'ha acabat.

LA PROSTITUTA: S'ha acabat, vol dir «s'ha acabat».

Ella llença el disc de cotó. Alça la barbata i només veiem una boca porpra al mig del seu rostre. El somnàmbul clava la mirada damunt la dona. La veu que treu, de la maleta, un cap d'home que s'assembla a ell, i fer una ganyota. S'aixeca amb indolència, deixa caure el cap per terra. El fanal s'apaga. Ella desapareix. El somnàmbul s'acosta al cap, se'l mira de gairell, després el belluga lleugerament amb la punta del peu. El sense sostre entra, amb l'ampolla a la mà.

EL SENSE SOSTRE: Has estat aquí, despert, tota la nit?

EL SOMNÀMBUL (*esclafa el cap, apressadament, amb un cop de peu*): Perdó! (*Ara estan drets, encarats.*) Tu li demanes si ha vist com queia el cap?

EL SENSE SOSTRE: I què té de particular?

EL SOMNÀMBUL: Tu insisteixes, dient que era el teu cap.

EL SENSE SOSTRE: Qualsevol cap, pertanyi a qui pertanyi, caurà més aviat o més tard. Qualsevol cap se separarà del cos un dia o altre. No ho creus?

EL SOMNÀMBUL: És Déu, doncs, aquell?

EL SENSE SOSTRE: Tu no hi creus?

EL SOMNÀMBUL: Tu dius que t'agradaria creure-hi, si el teu cap pogués estar encara damunt les teves espatlles.

EL SENSE SOSTRE (*l'examina*): Vols fer un tragueta? T'anirà bé.

EL SOMNÀMBUL: (*Beu a galet, després riu.*) Tu dius que ja no saps amb exactitud si qui beu ets tu o és el teu cap.

EL SENSE SOSTRE: Tant se val. (*Aixeca ben amunt l'ampolla, la gira, no hi queda vi.*) Finalment, es el vi que és trascolat.

Llença l'ampolla, tots dos riuen amb grans rialles.

EL SOMNÀMBUL: Si no fos per aquesta marrana que ensenya les cuixes en aquests temps tan durs, que remena el cul i que va i ve vestida només amb el seu vestidet, a mitjanit, pel carrer, qui podria trencar el son?

EL SENSE SOSTRE: Una dona sempre serà una dona!

EL SOMNÀMBUL: Ell té raó. Tu reconeixes que tu has estat equivocac: no t'havies d'haver ficat en les seves coses. Però hi havia un forat a les seves mitges... (*El sense sostre riu.*) No havies d'haver respost! Però li has respost. (*El sense sostre riu més*) Ah, sí... però tu no hi havies pensat. I t'has deixat arrossegar al seu joc. (*El sense sostre riu més fort*) Tu li demanes si riu de tu? Què troba tan divertit? (*El sense sostre no es pot estar de riure.*) Fet i fet, riu de tu o del forat a les mitges? (*Es posa nerviós.*) Tu li demanes fermament que pari de riure (*El sense sostre pica l'ullet provant d'estroncar el riure.*) Sisplau! De qui ens burlem aquí? Veritablement no hi ha res que faci riure. Però potser es burla d'ell mateix! Això, just, riu de la seva pròpia ximpleria!

El sense sostre li adreça un gran somriure. Silenci.

Tu calles, tu no li dius res més! (*Ell s'aparta. El sense sostre li fa una ganyota.*) Que pari d'una vegada aquest vell estúpid! (*L'agafa pel coll i l'escanya.*) Brames que no suportes més les burles. Les de ningú! Has de fer saber a tot el món que no tens por de res, que ja no ets una ombra, que la teva existència és real, encara que aquesta existència no tingui cap sentit. En aquest món sense sentit, tu vols proclamar almenys la teva existència!

Deixa anar el vell que rellisca fins a terra, amb un somriure gelat a la cara. L'observa, estupefacte.

No, no pot ser! (*El sacseja.*) Dius que pari de jugar! (*El bufeteja sense provocar cap reacció.*) És així de fàcil, doncs, matar algú? Tu no has tingut ni tan sols temps d'adonar-te'n. I ja està! Un ésser humà, tan fràgil com pèrfid. Mort com un insecte. Quina merda, la vida! Tu has lluitat inútilment per la teva consciència, la teva raó, el teu sentit de la justícia i de la lleialtat i, finalment, tot s'ha perdut. Com podries sortir d'una situació tan perillosa? (*Llarg silenci absolut.*) De moment, calma't. Almenys ha de semblar que no hagi fet res, tot rastre haurà de ser curosament esborrat!

Agafa el vell en braços, el fica a la maleta. Després d'haver ben replegat mans i peus, tanca la tapadora i s'hi asseu al damunt.

Ara ets per sobre del teu crim! No, més ben dit, n'ets fora. Ell no és ni per damunt ni per fora, és al fons del teu cor. Després hauràs d'ofegar la teva culpabilitat! Ni el magistrat ni l'advocat no t'assenyalaran amb el dit... tu mateix et denunciaràs. El teu secret mai no serà traït si l'enterres al fons de tu mateix.

Comença a apuntar l'aurora sobre la passarel·la.

Tornaràs a casa teva abans de l'alba, abans que arribin els escombriaires. T'hauràs d'esmunyir a la teva cambra evitant de creuar-te amb els veïns per l'escala, o un d'aquells que surten d'hora a treballar. Només aleshores estaràs tranquil, i podràs prendre tranquil·lament un bany ben calent, i estirar-te al teu llit, confortablement. No raonaràs més i el teu malson s'haurà acabat, d'una vegada i per sempre.

Empeny la maleta i la fica dins la capsa de cartó, després es dirigeix cap a la passarel·la.

Després de dormir fins ben tard, encendràs la ràdio per escoltar les notícies, o baixaràs al carrer per comprar els diaris. I prendràs croissants i cafè fullejant-los per veure si parlen de l'assassinat d'una prostituta, d'un ajustament de comptes entre mafiosos, o de captaires morts per culpa de les intempèries.

Puja a la passarel·la, es creua amb un tipus que porta una camisa idèntica a la seva i el rostre del qual no veiem.

Qui és? I què vol? Tu demanes a aquell paio que et deixi passar. De fet et preguntes qui ets, tu, no a tu mateix, sinó a l'altre que tens al teu davant. I allò que tu vols, qui ho sap és aquell altre tu.

Es barallen en silenci. S'acosta un soroll de tren, cada vegada més fort.

EL SOMNÀMBUL: Crides amb totes les teves forces a aquell que et barra el pas: Deixa't passar!

Soroll de tren que passa a tota velocitat i fosc total a escena, després un crit sord. Al compartiment feblement il·luminat, no hi ha ningú. El llibre continua a terra, obert. Vibracions del tren en marxa. El revisor entra, inspecciona el lloc, s'arronsa d'espatlles, recull el llibre, se'l posa a sota del braç i surt.

Fosc.

